Οἱ νέοι καὶ τὰ προβλήματά τους

Ενας... πόλεμος τελείωσε, με πολλές αποκαλύψεις

Ενισχύεται το Δημοκρίτειο ικανοποιείται το Πάντειο

Απροσδόκητη αποτελεσματική παρέμβαση, και για τις δυο νομικές, του υπουργού παιδείας.- Αποκαλυπτικές δηλώσεις του πρύτανη κ. Γαλούση.- Συνεχής η δραστηριοποίηση, για τη Μακεδονία, του Αριστοτελείου.- Προσπάθειες με κοινοτική στήριξη στα ΤΕΙ

Ο... πόλεμος μεταξύ της νομικής Θράκης και του Παντείου πανεπιστημίου κυριάρχησε αυτή την εβδομάδα, αλλά τελικώς ο υπουργός παιδείας την χειρίστηκε αποτελεσματικά αν και όλα έδειχναν ότι αυτό θα ήταν εξαιρετικά δύσκολο. Επιπλέον, η τροπή που έλαβε η υπόθεση αυτή με τις αποκαλύψεις του πρύτανη του Δημοκρίτειου απέδειξε ότι το άδικο δεν είναι πάντα με το μέρος του θέσει, τουλάχιστον, ισχυροτέρου.

Το προηγούμενο Σάββατο διατυπώσαμε την άποψη ότι ο κ. Σουφλιάς που πέρασε με επιτυχία πολλές συμπληγάδες, βρίσκεται αυτή τη στιγμή σε δυσχερέστατη θέση, καθώς θα πρέπει να διαλέξει ανάμεσα σε δύο πανεπιστήμια για το οποίο είναι δεδομένες οι ευαισθησίες της κοινής γνώμης, καθώς πρόκειται για το Δημοκρίτειο. Δεν ήταν ακόμη γνωστά τα παρασκήνια της υπόθεσης.

Το βράδυ της Τετάρτης ανακοινώθηκε ότι μετά από διαδοχικές συναντήσεις του υπουργού παιδείας με τον πρύτανη του Δημοκρίτειου πανεπιστήμιου Θράκης και τον πρόεδρο του συλλόγου φοιτητών νομικής του ιδρύματος υπήρξε συμφωνία –ένα πακέτο μέτρων– που διασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία της και παράλληλα ανοίγει το δρόμο για την υπογραφή του πολυπόθητου από το Πάντειο ΠΔ για την ίδρυση ομοειδούς τμήματος σ' αυτό. Συγκεκριμένα, υπεγράφη παρουσία και του αρμόδιου υφυπουργού οικονομικών Κωστή Γιατράκου, απόφαση, βάσει της οποίας τετραπλασιάζεται το επίδομα παραμεθόριων περιοχών για τους πανεπιστημιακούς του Δημοκρίτειου από 50.000 σε 200.000 δρχ. Ετσι, ένας πρωτοβάθμιος καθηγητής στο ίδρυμα αυτό θα εισπράττει εφεξής ποσό 650.000 δρχ. μηνιαίως, ενώ ένας λέκτορας 400.000 δρχ. μηνιαίως. Επιπλέον: Δεν θα επηρεαστεί η νομική Θράκης από τη μείωση των εισακτέων, αλλά μόνο οι νομικές Αθηνών και Θεσσαλονίκης. Απαγορεύεται στο νομικό τμήμα της Παντείου να προκηρύξει θέσεις διδακτικού ερευνητικού προσωπικού για μια πενταετία, ώστε να αποφευχθεί διαρροή επιστημονικού δυναμικού από τη Θράκη στην Αθήνα. Ιδρύονται άλλα δύο νέα τμήματα στο Δημοκρίτειο.

Η ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΣΚΗΝΙΚΟΥ

Ομως στην απροσδόκητη αλλαγή του σκηνικού σημαντικό ρόλο έπαιξαν και οι αποκαλυπτικές δηλώσεις του πρύτανη του Δημοκρίτειου κ. Ευάγ. Γαλούση. Οχι μόνο χαρακτήρισε παράνομη την απόφαση για κλείσιμο της νομικής, αλλά ουσιαστικά επιβεβαίωσε τους ισχυρισμούς του πρύτανη του Παντείου κ. Κώνστα, ότι οι αντιδράσεις υποκρύπτουν προσωπικά και συντεχνιακά συμφέροντα.

Η σχετική περικοπή των δηλώσεων του κ. Κώνστα έχει ως εξής: Παραδόξως η δέσμευση του Παντείου να μην πάρει νέο προσωπικό τουλάχιστον για τέσσερα χρόνια είχε το ακριβώς αντίθετο αποτέλεσμα. Ιδού ο λόγος. Επειδή οι καθηγητές της νομικής Θράκης είδαν ότι αντιμετωπίζουν εμπόδιο στη μαζική κάθοδό τους στην Αθήνα, κάθοδο που επιδίωξαν και επιδιώκουν και ο καθένας ατομικά, ασκώντας αφόρητες πιέσεις, κατέφυγαν στο ύστατο τέχνασμα.

Επιστράτευσαν τους φορείς της Κομοτηνής, προσπάθησαν να εκμεταλλευτούν τη δικαιολογημένη ευαισθησία που υπάρχει στην κοινή γνώμη για την τύχη του ακριτικού πανεπιστημίου, με απώτερο σκοπό να τους ενισχύσουν ώστε είτε να ανοίξει το τμήμα του Παντείου και να μπορέσουν να εγκαταλείψουν το πανεπιστήμιο Θράκης και να μετακινηθούν στην Αθήνα, όπου άλλωστε διατηρούν τα δικηγορικά τους γραφεία, είτε εκδικούμενοι το Πάντειο να ακυρώσουν τη λειτουργία του νέου τμήματος.

Από την πλευρά του ο κ. Γαλούσης επισήμανε ότι η απόφαση της γενικής συνέλευσης της νομικής του Δημοκρίτειου για αναστολή του εκπαιδευτικού της έργου είναι παράνομη διότι από το νόμο αρμοδιότητα για κάτι τέτοιο έχει η σύγκλητος, η οποία θα συνεδριάσει εντός των προσεχών ημερών για να εξετάσει το θέμα. Αφησε, επίσης, αιχμές κατά του προέδρου της νομικής κ. Ι. Πανούση, διότι όπως είπε, επί ένα χρόνο περίπου οχλεί ο ίδιος τη γενική συνέλευση του τμήματος –προφορικώς και γραπτώς– για να συζητηθεί το θέμα, αλλά έως την περασμένη εβδομάδα δεν υπήρξε ανταπόκριση. Ετσι, χαρακτήρισε ως «ελαφρώς ύποπτο» το γεγονός ότι οι αντιδράσεις άρχισαν όταν υπεγράφη το ΠΔ που προβλέπει ότι η Πάντειος δεν θα δεχτεί επιστημονικό προσωπικό και άσκηση δριμείας κριτικής στο κείμενο του ψηφίσματος της νομικής στο οποίο οι καθηγητές αυτοχαρακτηρίζονταν ως «όμηροι στη Θράκη». Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτή η έκφραση προκάλεσε εντύπωση και ήταν δύσκολο να ερμηνευτεί τουλάχιστον έως τις τελευταίες αποκαλύψεις.

Κι ενώ όλα αυτά τα φθοροποιά συμβαίνουν αλλού, το Αριστοτέλειο πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης συνεχίζει τη μάχη για τα εθνικά δίκαια και ειδικότερα για τη Μακεδονία. Την Τετάρτη, η σύγκλητος του ιδρύματος εξέδωσε ψήφισμα, το οποίο θα συνοδεύει την εξαιρετική δίγλωσση έκδοση με τίτλο «Μακεδονία, το ιστορικό πρόσωπο του ελληνικού Βορρά» και θα αποσταλεί σε αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων αξιωματούχους του ΟΗΕ και άλλες προσωπικότητες.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΚΥΡΟΥΣ

Σε ό,τι αφορά τα ΤΕΙ οι πρόεδροι των ιδρυμάτων φαίνεται πως αποφάσισαν να ασχοληθούν και με την εικόνα των ιδρυμάτων στην προσπάθειά τους να ενισχυθεί το κύρος που έχουν στην ελληνική κοινωνία, με τη συνδρομή της ΕΟΚ όπου έχουν κερδίσει ένα καλό όνομα.

Ετσι, στην τελευταία σύνοδό τους αποφάσισαν τη διοργάνωση ημερίδας με θέμα «Ο ρόλος των τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στην ενιαία Ευρώπη –προκλήσεις και προοπτικές για ένα ολοκληρωμένο μοντέλο».

Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί την ερχόμενη Παρασκευή στο Ζάππειο μέγαρο με την ενίσχυση της επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και έχουν κληθεί να μιλήσουν τρεις Ευρωπαίοι πρυτάνεις πανεπιστημίου. Επίσης, προσκλήθηκαν να παραστούν πλην της πολιτικής ηγεσίας του υπουργείου παιδείας, ο επίτροπος της ΕΟΚ για θέματα εκπαίδευσης, οι πρυτάνεις και αντιπρυτάνεις των ελληνικών πανεπιστημίων και εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων. Τα ειδικότερα θέματα που θα συζητηθούν είναι ο ρόλος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε μια αναπτυσσόμενη Ευρώπη, προκλήσεις και προοπτικές για ένα ολοκληρωμένο μοντέλο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αξιολόγηση της ποιότητας και διασφάλιση του επιπέδου σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, σύνδεση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την παραγωγή: Μεθοδολογία, μοντέλα, εμπειρίες, αθροιστική μεταφορά ακαδημαϊκών πιστωτικών μονάδων, κλειδί για την ανάπτυξη και δημιουργία συνοχής, σταθερής κινητικότητας και αναγνώρισης μεταξύ των ευρωπαϊκών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και σημασία της γενικής οδηγίας 89/48 της ΕΟΚ και οι επιπτώσεις της στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό.

Αφήσαμε τελευταίες τις καταλήψεις ο «ιός» των οποίων μεταδόθηκε σε ορισμένα σχολεία της πρωτεύουσας. Δεν θα ασχοληθούμε αυτή τη φορά γιατί τί άλλο να πει κανείς γι' αυτή την αθλιότητα;

Της σχολικής ηλικίας έξι μέχρι δώδεκα ετών

Η μνήμη θεωρείται ως μια κορυφαία πνευματική ικανότητα των παιδιών

Μεγάλη ευθύνη για τη σωστή και μετρημένη καλλιέργειά της φέρουν η οικογένεια και το σχολείο.- Οι απόψεις των ειδικών και οι δυνατότητες ταρέμβασης

Η συνεχής προσπάθεια του ανθρώπου, να ενεργεί σύμφωνα με τις εντυπώσεις, εμπειρίες και αρχές, που έχει διαμορφώσει, να εντοπίζει τις σπουδαιότερες από τις εμπειρίες αυτές και να τις χρησιμοποιεί κατάλληλα για την πρόοδο της τέχνης, της επιστήμης και του πολιτισμού, να διαφυλάγει ότι ωφέλιμο έμαθε και να το συνδέει και συνδυάζει με κάθε τι το νέο, αποτελεί βασικό κεφάλαιο της ζωής του και δεν θ' άφηνε αδιάφορους τους σύγχρονους παιδαγωγούς, ψυχολόγους και κοινωνιολόγους, οι οποίοι μελετώντας σε βάθος το περιεχόμενο της συνείδησης του ανθρώπου, καθώς και όλες τις πνευματικές του δυνάμεις, εντοπίζουν μεταξύ αυτών και μια κεφαλαιώδη και κορυφαία πνευματική ικανότητα τη μνήμη.

Λέγοντας μνήμη, κατά τους ειδικούς ψυχολόγους, εννοούμε την ικανότητα του πνεύματος, να εντυπώνει, να διατηρεί, ν' αναγνωρίζει και ν' αναπλάθει, προγενέστερα περιεχόμενα της συνείδησης.

Είναι ικανότητα συνειδητής και σκόπιμης αναπαραγωγής και ανάπλασης παλιών παραστάσεων και ψυχικών στοιχείων του παρελθόντος. Είναι ικανότητα, με την οποία το άτομο παροντοποιεί, αναπαρασταίνει και αναπλάθει το παρελθόν. Θυμάμαι, σημαίνει επαναφέρω στο παρόν της συνείδησεώς μου, ότι τώρα είναι παρελθόν.

Από έρευνες που έγιναν σχετικά με την εξέλιξη της μνήμης στον άνθρωπο, προέκυψε ότι: τα νεογνά δεν έχουν μνήμη και μόλις από τον 3ο μήνα της ηλικίας τους αρχίζει αυτή να εμφανίζεται.

Κατά το 2ο έτος της ηλικίας, το παιδί αρχίζει να γνωρίζει πρόσωπα.

Κατά το 3ο έτος, αναπτύσσεται ικανοποιητικά η μνήμη. Γνωρίζει πρόσωπα, γεγονότα και αρχίζει να εμφανίζεται και το συναίσθημα.

Κατά το 4ο έτος της ηλικίας, αναγνωρίζει αντικείμενα, που είδε πριν από ένα έτος.

Αναμνήσεις όμως της προ του 3ου ή 4ου έτους της ηλικίας, σπάνια διατηρούνται.

Από το 5ο μέχρι και το 12ο έτος της ηλικίας των παιδιών, η μνήμη βρίσκεται σε στάδιο ραγδαίας ανάπτυξης και εξέλιξης και συνεχίζει ν' αναπτύσσεται, για να ολοκληρωθεί, σύμφωνα με γνώμες ψυχολόγων, κατά το 19 έτος, ή κατ' άλλους κατά το 21ο ή 25ο έτος της ηλικίας.

Η μνήμη σύμφωνα πάντα με θέσεις των ειδικών, διακρίνεται:

Σε μηχανική, όταν το άτομο απομνημονεύει ύλη, χωρίς λογικό νόημα, όπως π.χ. αριθμούς, λέξεις, φράσεις κλπ.

Σε λογική, όταν το άτομο απομνημονεύει ύλη, η οποία συνδέεται λογικά, όπως π.χ. χρονική σχέση μεταξύ: γέννησης του Χριστού - εκστρατείας του Μεγάλου Αλεξάνδρου - ελληνικής επανάστασης του 1821.

Σε αγχίνουν, όταν έχουμε απομνημόνευση ύλης, που συνδέεται τεχνητά με αντικείμενα, όμοια ή αντίθετα εξωτερικά, όπως π.χ. σχήμα δυτ. Θράκης - μπότα, ή σχήμα Πελοποννήσου - πλατανόφυλλο ή θήρα - θύρα.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΝΗΜΗΣ

Τη μεγάλη σημασία της μνήμης, στη ζωή του ανθρώπου, είχαν εντοπίσει και οι αρχαίοι Ελληνες, οι οποίοι την αποκαλούσαν «μητέρα των μουσών». Ο Αισχύλος την ονομάζει «απάντων μουσομήτορ' εργάτιν». Σήμερα θεωρούμε ότι η μνήμη:

Αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση της μάθησης και τη βάση της προόδου, διότι μ' αυτή, γίνονται μόνιμο κτήμα μας χρήσιμες γνώσεις, ιδέες, γεγονότα του ψυχικού βίου και τροφοδοτείται η δημιουργική μας φαντασία. Διασφαλίζει την ενότητα της ψυχικής μας ζωής, διότι διασώζει το πνευματικό μας περιεχόμενο, το συνδυάζει και το συνδέει με κάθε τι το νέο.

Αποτελεί τη βάση της εξέλιξης και διαμόρφωσης όλων των ψυχικών λειτουργιών του ανθρώπου, διότι χωρίς αυτή είναι αδύνατη η μόρφωση εννοιών, κρίσεων, συλλογισμών, η διάπλαση της βούλησης και η ύπαρξη συναισθηματικής ζωής. Γνωστός παιδαγωγός, τονίζει ότι: «Χωρίς μνήμη, δεν θα μπορούσαμε να αισθανθούμε ούτε ελπίδα, ούτε φόβο, ούτε χαρά, ούτε λύπη, ούτε συμπάθεια για τους συνανθρώπους μας».

Προστατεύει το υλικό, με το οποίο αναπτύσσεται η ευφυία του ανθρώπου και στο οποίο στηρίζεται η πνευματική ζωή, η τέχνη, η επιστήμη, η πρόοδος και ολόκληρο το οικοδόμημα του πολιτισμού.

Προάγει τις σχέσεις των ανθρώπων, διότι προσφέρει συνεχώς απαραίτητες γνώσεις, οι οποίες χρησιμοποιούνται σ' όλους τους τομείς της ζωής τους, στηρίζοντας έτσι και κατοχυρώνοντας τις μεταξύ τους υποσχέσεις, συννενοήσεις και συμφωνίες.

Παρέχει το περισσότερο υλικό, με το οποίο εργάζεται η σκέψη, ασκείται η κρίση και πλουτίζεται η φαντασία του ατόμου.

Απασχολεί σε μεγάλο βαθμό την αγωγή και τη διδακτική, διότι η μνήμη είναι η βάση της μάθησης, για τα παιδιά της σχολικής ηλικίας.

Η έννοια της μνήμης, περιλαμβάνει στους κόλπους της τέσσερα επί μέρους στοιχεία:

Την εντύπωση κατά την οποία το άτομο δέχεται από το περιβάλλον ερεθισμούς, οι οποίοι επιδρώντας στα αισθητήρια όργανα, προκαλούν αντιδράσεις οπτικές, ακουστικές, γευστικές, κινητικές κλπ., και «εντυπώνουν» και «εγγράφουν» στη συνείδηση και στα κύτταρα του εγκεφάλου, ορισμένα «ίχνη» τα οποία αποτελούν την τροφή της ψυχής και μπορούν να διατηρηθούν, ν' αναγνωριστούν και ν' αναπλαστούν.

Την διατήρηση, κατά την οποία το άτομο μπορεί να διατηρεί τα όσα έμαθε. Συμβαίνει δηλαδή στον ψυχικό οργανισμό, κάτι παρόμοιο με το μαγνητόφωνο, το οποίο εντυπώνει τον ήχο και κατόπιν τον αναπαράγει μόνο που στον άνθρωπο συμμετέχουν στη διαδικασία αυτή όλες οι πνευματικές, ψυχικές και συναισθηματικές δυνάμεις. Αντίθετη λειτουργία της διατήρησης, είναι η λήθη, η οποία είναι φυσιολογική νέκρωση μιας ανάμνησης. Είναι χρήσιμη, διότι απαλάσσει τη συνείδηση από γνώσεις άχρηστες, οι οποίες θα προκαλούσαν συνωστισμό και θα εμπόδιζαν το άτομο ν' αποκτήσει άλλες χρήσιμες γνώσεις.

Την αναγνώριση, κατά την οποία το άτομο μπορεί να θεωρεί ως γνωστό, κάτι το οποίο έμαθε στο παρελθόν.

Την ανάπλαση, η οποία είναι το τελευταίο στάδιο της διαδικασίας της μνήμης, κατά το οποίο το άτομο συνειδητοποιεί εμπειρίες ή παραστάσεις του παρελθόντος, τις οποίες διατηρούσε ως τότε στο ασυνείδητο.

Η φύση της προσωπικότητας του ατόμου, καθορίζει και το μνημονικό τύπο. Μερικά άτομα, εντυπώνουν, διατηρούν και αναπλάθουν καλύτερα οπτικές, άλλοι ακουστικές, άλλοι απτικές και άλλοι κινητικές παραστάσεις. Ετσι προκύπτουν οι αντίστοιχοι οπτικοί, ακουστικοί, απτικοί και κινητικοί τύποι.

Ο C.W. Valentine δέχεται ότι «υπάρχουν ειδικές μνημονκές ικανότητες, αντίστοιχες προς το μνημονικό τύπο του καθενός». Από έρευνα που ο ίδιος έκανε σε μαθητές, διαπιστώθηκε, ότι πολλά άτομα, αποδίδουν άριστα σ' έναν τομέα της μνήμης και λιγότερο σ' έναν άλλο. Είναι γνωστό, ότι άλλη είναι η μνήμη του επιστήμονα, άλλη του καλλιτέχνη, άλλη του επιχειρηματία. Καθένας αναπλάθει ευκολότερα τούτο ή εκείνο το είδος των παραστάσεων, ανάλογα με τις ατομικές του προδιαθέσεις και την αγωγή του.

Αλλος θυμάται εύκολα ότι είδε στο παρελθόν αλλά αδυνατεί να απομνημονεύσει μια στροφή ποιήματος, άλλος συγκρατεί κάθε μουσική μελωδία που ακούει αλλά δεν μπορεί να θυμηθεί και να περιγράψει ένα ωραίο τοπίο, μια εικόνα, ένα θέαμα.

Είναι διαπιστωμένο, ότι η λογική μνήμη υπερέχει της μηχανικής και η μέθοδος της συνολικής απομνημόνευσης κειμένου, υπερέχει από αυτή της τμηματικής διότι συμπίπτει με τις βασικές αρχές της παιδαγωγικής, της διδακτικής και της ψυχολογίας.

Η σύγχρονη παιδαγωγική και ψυχολογία, δέχονται ότι η μνήμη μπορεί να καλλιεργηθεί και ασκηθεί με μέτρο και σωστό παιδαγωγικό τρόπο.

Μεγάλη ευθύνη για τη σωστή και μετρημένη καλλιέργεια και άσκηση της μνήμης των παιδιών της σχολικής ηλικίας 6-12 ετών, φέρουν οι δύο βασικοί παράγοντες αγωγής τους, η οικογένεια και το σχολείο.

Οι γονείς και η οικογένεια, θα πρέπει:

Να συνηθίσουν τα παιδιά στην προσεκτική και λεπτομερή παρατήρηση και περιγραφή συγκεκριμένων αντικειμένων, παραστάσεων και γεγονότων, αναλόγων με την πνευματική τους πάντα ικανότητα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Να συζητούν με τα παιδιά τους, ότι επίκαιρο προκαλεί το ενδιαφέρον τους. Να προσφέρουν στα παιδιά πλούσιο εποπτικό υλικό, όπως διάφορα παιχνίδια, εικόνες, απομιμήσεις, μαγνητοταινίες κλπ., και να τα αφήνουν να περιγράφουν ότι παρατήρησαν, άκουσαν, ή αισθάνθηκαν.

Να θέτουν στα παιδιά διάφορα προβλήματα που έχουν σχέση με τη ζωή τους, που είναι ανάλογα με τη νοημοσύνη τους και να ζητούν, ενθαρρύνοντάς τα τη λύση τους.

Να τα διηγούνται ευχάριστες μορφωτικές ιστορίες και να ζητούν την επανάληψή τους.

Να ακούν μαζί με τα παιδιά τους εύκολα μουσικά κομμάτια και να τα ενθαρρύνουν να τα επαναλαμβάνουν.

Να επιβραβεύουν κάθε χειροτεχνική ή ιχνογραφική εργασία των παιδιών τους.

Το σχολείο θα πρέπει:

Να παρέχει στα παιδιά προς ενύπωση, τα αντικείμενα και τα ψυχικά εκείνα φαινόμενα, τα οποία αργότερα θα χρειαστούν στη ζωή τους.

Να ρυθμίζει τις διδακτικές ενέργειες, ανάλογα με τη μνημονική ικανότητα των παιδιών και την όλη ψυχοπνευματική τους κατάσταση.

Να διδάσκει εποπτικά και ν' αποφεύγει τα πολλά λόγια. Να παρέχει κατά την διδασκαλία, όλα τα είδη των αισθητικών εντυπώσεων, για να ικανοποιούνται όλοι οι μνημονικοί τύποι.

Να προσφερει στους μαθητές καταληπτή διδακτέα ύλη και να φροντίζει για την κατανόησή της.

Να ενεργοποιεί, κατά την διδασκαλία, την προσοχή και το ενδιαφέρον των μαθητών για την διδακτέα ύλη, να την συνδέει με το συναίσθημα και να εξασφαλίζει τους απαραίτητους όρους, προς ενεργό συμμετοχή της βούλησης των μαθητών, για σωστή εντύπωση και απομνημόνευση.

Να συνηθίσει τους μαθητές στην ολική και όχι στην τμηματική επανάληψη της ύλης, διότι έτσι επιτυγχάνεται λογικότερη εντύπωση και ευκολότερη αναγνώριση και ανάπλαση.

Η οικογένεια λοιπόν και το σχολείο, οι γονείς και οι δάσκαλοι, συνηθίζοντας τα παιδιά στην προσεκτική και συστηματική παρατήρηση συγκεκριμένων αντικειμένων, γεγονότων και παραστάσεων, ικανοποιώντας τα διαφέροντα και τις μελλοντικές τους ανάγκες και ενεργοποιώντας όλες τις πνευματικές ικανότητες, το συναίσθημα και τη βούληση τους, θα τα βοηθήσουν στην καλή εντύπωση, στην καλή διατήρηση, στην ορθή αναγνώριση, στην εύκολη ανάπλαση των παραστάσεων και θα τα εξοπίσουν έτσι, με δυνατή, φυσιολογική και λογική μνήμη.

ΒΑ.-Σ ΧΑΣΙΩΤΗΣ
Σχολικός σύμβουλος ΠΕ

Τα καταφέρνουν θαυμάσια με μίζερα σχολεία

Με βουνά επιτυχίες αποζημίωσε η λατρεία στην εκπαίδευση Ιαπωνία και "Ασιατικές Τίγρεις"

Είναι γρίφος για όσους πιστεύουν πως όλα είναι θέμα μόνο δημοσίων εξόδων. Αναλογίες και αποστάσεις της Ελλάδας

Το προηγούμενο Σάββατο δημοσιεύθηκε το πρώτο μέρος μιας εκτενούς έρευνας του Adrian Wooldridge στο περιοδικό Economist. Περιελάμβανε μια γενική αναφορά στους παράγοντες που ανέδειξαν την εκπαίδευση σε σημαντικό κεφάλαιο για τις πλούσιες χώρες, στα δομικά προβλήματα της Αμερικής και το θαύμα που επέτυχε η Γερμανία και στον τομέα αυτό.

Παρόμοιο, με μερικές βελτιώσεις και με πολλά από τα προβλήματα απομακρυσμένα είναι το δανέζικο σύστημα. Οι Δανοί έχουν κάνει επίσης μεγάλες βελτιώσεις στην κατάρτιση μειώνοντας τον αριθμό των κλάδων από 300 σε 80 και αλλάζοντας τη χρηματοδότηση των τεχνικών κολλεγίων ώστε να συναγωνίζονται για μαθητές. Η δανέζικη κυβέρνηση είναι μοναδική στην ιδέα της ελεύθερης αγοράς στα σχολεία. Γονείς που είναι δυσαρεστημένοι με την κρατική παιδεία μπορούν να μαζευτούν να στήσουν τα σχολεία τους αρκεί να συμμορφώνονται με ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις και να περιμένουν το κράτος να πληρώσει το 90% του κόστους.

Δύο μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες έχουν κάνει ηρωϊκές προσπάθειες να φέρουν τα εκπαιδευτικά τους πρότυπα στο επίπεδο των γερμανικών και των δανέζικων: Η Γαλλία και η Βρετανία. Και οι δύο κάνουν προσπάθειες και παρόλο που πρόσφατα στράφηκαν στην κατάρτιση μια χούφτα CTCS και TEC δεν θα είναι ικανά να κρατήσουν τις ασιατικές τίγρεις μακριά.

Κανένας δεν μπορεί να ταξιδέψει στην Ιαπωνία και τις νέες βιομηχανικές χώρες του Ειρηνικού χωρίς να ξαφνιαστεί από την λατρεία στην εκπαίδευσης. Ολη αυτή η προσπάθεια τους αποζημίωσε με βουνά επιτυχίες. Μια ματιά σε πίνακες εκπαιδευτικής απόδοσης και θα βρείτε αρκετές Ασιατικές χώρες στοιβαγμένες στην κορυφή. Τα επιτεύγματα της περιοχής είναι γρίφος για τους ανθρώπους που πιστεύουν ότι η εκπαιδευτική επιτυχία είναι θέμα δημοσίων εξόδων. Ακόμη και στην Ιαπωνία τα περισσότερα από τα σχολεία είναι μίζερα και χωρίς εξοπλισμό σε σύγκριση με τα αντίστοιχα δυτικά. Σε πολλά σχολεία στην περιοχή ο μέσος όρος μαθητών στη τάξη είναι 40. Στην Ιαπωνία τα σχολεία κόβουν τα έξοδά τους –και συγχρόνως δίνουν ηθικά διδάγματα– με το να βάζουν τους μαθητές να κάνουν δουλειές όπως να σερβίρουν γεύματα και να καθαρίζουν το σχολείο. Σε μερικές χώρες –το Χονγκ Κονγκ και η Σινγκαπούρη είναι τα πιο χτυπητά παραδείγματα υπάρχουν περισσότερα σχολεία από τα σχολικά κτίρια.

Αυτή η φειδωλή σε χρήματα προσέγγιση είναι επιτυχής γιατί μαθητές και δάσκαλοι πιστεύουν ότι η αξία θα αμοιφθεί. Η Ιάπωνία και οι Ασιατικές τίγρεις είναι οι πιο αξιοκρατικές κοινωνίες στον κόσμο. Το αποτέλεσμα αυτής της αξιοκρατίας είναι ο συνεχής ακαδημαϊκός συναγωνισμός. Οι σπουδαστές απαντούν στην αποτυχία όχι με το να εγκαταλείπουν αλλά με το να ξαναπροσπαθούν.

Τα παιδιά καθοδηγούνται από έντονη πίεση της οικογένειας. Οι γονείς πιέζουν τα παιδιά τους να επιτύχουν αλλά κάνουν και πολλές οικονομικές και προσωπικές θυσίες για να τους βοηθήσουν να το κάνουν. Τα περισσότερα παιδιά την Ιαπωνία και στις άλλες ασιατικές χώρες ή παρακολουθούν ένα στριμωγμένο σχολείο ή απασχολούν ιδιωτικούς δασκάλους. Τα στριμωγμένα σχολεία είναι ο κανόνας στην Ιαπωνία και στην Taiwan

ΜΗΧΑΝΗ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ

Το αποτέλεσμα είναι ότι η περιοχή έχει, όχι ένα, αλλά δύο εκπαιδευτικά συστήματα: ένα δημόσιο και ένα ιδιωτικό. Αυτό προσθέτει τρομερά στο ποσό που η κοινωνία επενδύει στην εκπαίδευση. Οικογένειες εύκολα μπορούν να ξοδέψουν όλα τους τα λεφτά στα σχολεία. Χρόνος και χρήματα διοχετεύονται στη μόρφωση. Τα παιδιά αφιερώνουν τον ελεύθερο χρόνο τους να στριμώχνονται για διαγωνίσματα. Δεν προλαβαίνουν να τελειώσουν το ημερήσιο σχολείο και τρέχουν στο φροντιστήριο ή σπίτι για ιδιωτικά μαθήματα.

Ο ιδιωτικός τομέας είναι επίσης μια μηχανή νεωτερισμών. Προσθέτει στην ποικιλία των διδακτικών μεθόδων που διατίθενται. Σε όλη την περιοχή ο κόσμος το θεωρεί δεδομένο ότι η εκπαίδευση πρέπει να οδηγείται από μια ανάμειξη εμπορίου και συναγωνισμού. Η εμπορική αρχή είχε αναπτυχθεί σε τελειότητα στα Γιαπωνέζικα juku. Οσο πιο επιτυχημένο το σχολείο τόσο πιο ακριβά τα δίδακτρα. Οσο πιο επιτυχημένος ο καθηγητής τόσο μεγαλύτερος ο μισθός του. Οι καλύτεροι καθηγητές κερδίουν έξι φορές παραπάνω από τους χειρότερους.

Η Ιαπωνία και η Σιγκαπούρη προηγούνται στο να παράγουν εξειδικευμένους εργάτες. Οι καλύτερες γιαπωνέζικες εταιρίες δίνουν τεράστια έμφαση στο να εκπαιδεύουν τους εργαζόμενούς τους. Τους πληρώνουν ανάλογα με την πολυπλοκότητα των εργασιών που μπορούν να κάνουν και τους μετακινούν από δουλειά σε δουλειά ώστε να τους δώσουν ευρύτερη αντίληψη όλης της εργασίας καθώς και των ιδιαίτερων δεξιοτήτων που απαιτούνται. Γιατί λοιπόν ενώ μερικά σχολεία επιτυγχάνουν άλλα αποτυγχάνουν; Πριν τριάντα χρόνια η απάντηση φαινόταν πολύ απλή: οικονομικές πηγές. Τα καλύτερα σχολεία ήταν αυτά με τον πιο πλούσιο εξοπλισμό και την πιο γενναιόδωρη αναλογία δασκάλων – μαθητών. Η περιπλοκή αυτής της παρατήρησης ήταν όμοια απλή: για να ανεβάσουμε τα εκπαιδευτικά στάνταρ το μόνο που χρειαζόμαστε είναι να επενδύσουμε περισσότερα χρήματα στα σχολεία.

Το πρόβλημα με αυτή την ανάλυση είναι ότι έχει δοκιμασθεί στην πράξη και βρέθηκε ελλειπής. Από τα μέσα του '60 και μετά αμερικανικές και ευρωπαϊκές κυβερνήσεις προσπάθησαν να εξουθενώσουν τα φτωχά σχολεία για να τα κλείσουν. Οι κυβερνήσεις αιμορράγησαν ρευστό αλλά τα φτωχά σχολεία παραμένουν. Στο μεταξύ πολλές ασιατικές χώρες τα καταφέρνουν θαυμάσια με μίζερα σχολεία που βγάζουν καλά μορφωμένα παιδιά. Η εξήγηση για την εκπαιδευτική επιτυχία ξεκάθαρα χρειάζεται να αναζητηθεί αλλού: στο βασίλειο των ψυχολογικών παρά των υλικών πηγών.

Αυτό που χαρακτηρίζει ένα καλό σχολείο είναι το ήθος.

Για να είναι επιτυχημένο ένα σχολείο χρειάζεται να καθιερώσει μία ταυτότητα και να την επιβάλλει τους μαθητές του. Τα σχολεία που απολαμβάνουν ένα ισχυρό αίσθημα ταυτότητας επιδιώκουν καθαρούς στόχους και μπορούν να αλλάξουν τις μεθόδους τους και να ρυθμίσουν τα κίνητρά τους αν αυτοί οι στόχοι αποδεικνύονται δύσκολοι και επιτευχθούν.

Πώς μπορούν λοιπόν αυτοί που χαράζουν την πολιτική να ενθαρρύνουν τη δημιουργία τέτοιων επιτυχημένων σχολείων: Δύο ιδέες κερδίζουν υποστήριξη ανάμεσα στους θεωρητικούς των παιδαγωγικών: τοπική διαχείριση και κατά κεφαλή χρηματοδότηση.

Τοπική διαχείριση σημαίνει ότι καθημερινές αποφάσεις για τη διοίκηση των σχολείων παίρνονται από τους διευθυντές και όχι από τους περιφερειακούς γραφειοκράτες.

Αυτό αυξάνει τη δυνατότητα των διευθυντών να καθιερώσουν μια προσωπικότητα για το ίδρυμά τους.

Η επένδυση στην εκπαίδευση στη δεκαετία του '90 είναι η διεθνής πανάκεια της εποχής. Σε μια παγκόσμια οικονομία το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα των εθνών στηρίζεται όλο και περισσότερο όχι στις φυσικές τους πρώτες ύλες, αλλά στην ποιότητα των εργατικών τους δυνάμεων. Πολλές μεγάλες εταιρίες δουλεύουν σ' αυτόν τον κόσμο χωρίς σύνορα εδώ και δεκαετίες. Μετακινούν χειρονακτικές δουλειές σε χώρες που το κόστος είναι χαμηλό και τις πνευματικά απαιτητικές σε χώρες όπου οι εργαζόμενοι είναι μορφωμένοι. Ακόμα και με τις μέσες εταιρίες αρχίζει να γίνεται αυτό. Αυτή η αύξηση την κινητικότητα των εταιρειών είναι ιδιαίτερα απειλητική στον ανεπτυγμένο κόσμο. Πλούσιες χώρες παντού –και στο νέο και το παλιό βιομηχανικό κόσμο– κοιτάνε πίσω από τον ώμο τους και βλέπουν ανθρώπους πρόθυμους να κάνουν την ίδια δουλειά για ένα μικρό τμήμα της αμοιβής. Η αντίδραση είναι πρώτα πανικός και μετά αναμόρφωση.

Πουθενά δεν είναι αυτό πια φανερό από την Βρετανία και την Αμερική. Και στις δύο χώρες αναμορφωτές πολιτικοί συμπεραίνουν ότι υπολείπονται άσχημα της Γερμανίας και της Ιαπωνίας. Και στις δύο χώρες οι αναμορφωτές έχουν χρησιμοποιήσει διάφορους μηχανισμούς αγοράς σε μια προσπάθεια να βελτιώσουν τα σχολεία και να κλείσουν το άνοιγμα ανάμεσα στην εκπαίδευση και την βιομηχανία. Και στις δύο χώρες έχουν απογοητευτεί από τα αποτελέσματα.

Τα προβλήματα είναι το εκπαιδευτικό κατεστημένο, η δυσκολία εισαγωγής ξένων προτύπων ο συνδυασμός μηχανισμών αγοράς και κοινωνικής δικαιοσύνης. Ο Αγγλο-σαξονικός κόσμος έκανε πολύ λίγα στη δεκαετία του 980 για να προλάβει τους ηγέτες στην εκπαίδευση.

Η ΕΚΛΟΓΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΠΕΝΔΥΤΗ

Η πραγματική εκλογή για ένα επενδυτή που ψάχνει για ανθρώπινο κεφάλαιο είναι ανάμεσα στον Ειρηνικό και τη Γερμανική Ευρώπη. Προς το παρόν η Γερμανική Ευρώπη προηγείται, εν μέρει γιατί έχει καινοτόμα πανεπιστήμια, αλλά κυρίως για την ασύγκριτη ικανότητα να βγάζει ειδικευμένους εργαζομένους.

Αυτοί οι εργαζόμενοι θα δώσουν στις γερμανικές χώρες ένα ζωτικό πλεονέκτημα στην εποχή του ανθρώπινου κεφαλαίου παρέχοντας στις εταιρίες μέγιστη αξιοποίηση του δυναμικού της τεχνολογίας καθώς και ευέλικτη παραγωγικότητα. Ο Μεσαιωνικός αρχιμάστορας φτιαγμένος για να διαρκέσει.

Και ας έρθουμε στην ελληνική πραγματικότητα. Σας θυμίζουν τίποτε οι προσπάθειες των νέων παιδιών στην Ιαπωνία, τα φροντιστήρια, οι ιδιωτικοί δάσκαλοι; Σας θυμίζουν τίποτε οι θυσίες των γονέων οικονομικές και προσωπικές;

Δεν βλέπουμε ομοιότητες στην ελληνική κοινωνία;

Γιατί όμως τα καλά αποτελέσματα των Ασιατικών τίγρεων δεν τα βλέπουμε στην ελληνική κοινωνία; Γιατί πέρα από τα χρόνια τα μαθητικά αυτή η αντίληψη και η αξιοποίηση του δυναμικού σταματάει; Διότι η αξιοκρατική κοινωνική αμοιβή αυτών που προσπαθούν δεν επεκτείνεται και στην πραγματική ζωή.

Ετσι βλέπουμε τα τελευταία χρόνια μια μείωση του ενθουσιασμού, μια ελάττωση του ενδιαφέροντος για την προσπάθεια, και μια απάθεια για κάθε είδους ανταγωνισμό. Η απάθεια αυτή καλλιεργείται ακόμη περισσότερο από ένα ισοπεδωτικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Και ενώ η ζυγαριά γέρνει και κινδυνεύουμε να χάσουμε ανεπιστρεπτί αυτή την κινητήρια δύναμη του ανθρώπινου κεφαλαίου, καμιά προσπάθεια δεν γίνεται έστω για συγκράτηση μέρους αυτού, μέσα από ρεαλιστικές συνθήκες κατάρτισης. Οι προσπάθειες που φαίνονται να γίνονται μοιάζουν να υιοθετούν το ξεπερασμένο εδώ και τριάντα χρόνια δόγμα: «για να υψώσουμε εκπαιδευτικά στάνταρ το μόνο που χρειαζόμαστε είναι να επενδύσουμε περισσότερα χρήματα σε σχολεία». Το λάθος που βλέπουμε να παλεύουν να αποφύγουν η Αμερική και η Ευρώπη, εμείς πάμε κατακέφαλα να το υιοθετήσουμε. Ξεχνάμε το δυνατό δυναμικό ανθρώπων, την επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο που την έχουμε έτοιμη σε έτοιμα σχολεία με δοκιμασία και αντοχή στην ελεύθερη αγορά.

Μήπως θα έπρεπε να το ξανασκεφθούμε πριν γκρεμίσουμε αυτό που δεν μπορούμε να ξαναχτίσουμε; Η πολιτεία χρειάζεται για να προβληματίζεται και να βλέπει αφ' υψηλού και συλλογικά τα προβλήματα και να χαράζει πορείες. Χρειάζεται για να ενθαρρύνει και να στηρίζει τα δημιουργικά της κύτταρα να συνεχίζουν να παράγουν μέσα στην κοινωνική κυψέλη. Η εκμετάλλευση των ήδη υπαρχόντων θεσμών και μηχανισμών στην εκπαίδευση παρέχει γρηγορότερες, δημιουργικότερες και υγιειέστερες πηγές για την επίλυση του ελληνικού εκπαιδευτικού προβλήματος και την ωφέλιμη αξιοποίηση του ελληνικού ανθρώπινου κεφαλαίου. Η αυτούσια εισαγωγή ξεπερασμένων προτύπων που τείνουν να επικεντρώνουν την προσοχή στο μέγεθος της παροχής και σε όσα περιβάλουν την εκπαίδευση και όχι στο περιεχόμενό της και στις ανάγκες του ανθρώπινου δυναμικού στο οποίο απευθύνεται, τελικά αποδυναμώνουν αυτό το ανθρώπινο δυναμικό και κατ' επέκταση την ίδια την κοινωνία.

Α. ΒΟΥΓΙΟΥΚΑ